

Роз'яснення з питань застосування Змін до Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.2026 № 595

16 травня 2026 року набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від 13 травня 2026 року № 595¹, якою внесено Зміни до Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2004 року № 1716 (далі – Постанова № 595).

Щодо змінення розміру пільги за подання електронної заявки

Постановою № 595 внесено зміни до пункту 3⁵ [Порядку сплати зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 грудня 2004 року № 1716](#) (далі – Порядок), відповідно до яких змінено розмір пільги за подання заявки на об'єкт інтелектуальної власності в електронній формі:

збори за кодами 10100, 20100, 30100, 40100, 40200 і 50100 згідно з додатком до Порядку сплачуватимуться у розмірі 90 % збору, встановленого за відповідним кодом (раніше – 80 % та 75 % залежно від об'єкта).

Щодо застосування пільгових ставок зборів для суб'єктів ветеранського підприємництва

На виконання Закону України «Про ветеранське підприємництво» від 31 липня 2025 року № 4563-IX (далі – Закон № 4563-IX), який набрав чинності 26 лютого 2026 року, Постановою № 595 запроваджено пільгові умови сплати зборів для суб'єктів ветеранського підприємництва.

Коло суб'єктів ветеранського підприємства визначено статтею 2 Закону № 4563-IX.

Суб'єктами ветеранського підприємництва є:

1) ветеран війни, зареєстрований у встановленому законом порядку як фізична особа-підприємець;

2) ветеран війни, який провадить незалежну професійну діяльність у значенні, наведеному в Податковому кодексі України, і якого взято на податковий облік як самозайняту особу;

3) юридична особа приватного права незалежно від організаційно-правової форми, зареєстрована на території України у встановленому законодавством України порядку, в якій ветеран війни самостійно та/або з іншими ветеранами війни є кінцевим бенефіціарним власником (вигодоодержувачем) такої юридичної особи, яка відповідає будь-якому одному з таких критеріїв:

ветеран війни особисто та/або з іншими ветеранами війни володіє корпоративними правами такої юридичної особи у розмірі не менше 100 відсотків сформованого статутного капіталу такої юридичної особи;

100 відсотків членів такої юридичної особи є ветеранами війни.

Передбачене Постановою № 595 зменшення розміру зборів для суб'єктів ветеранського підприємництва застосовується до всіх дій, пов'язаних з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, встановлених додатком до Порядку (на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування напівпровідникових виробів, торговельні марки та географічні зазначення).

Згідно з пунктом 3⁶ Порядку суб'єкти ветеранського підприємництва сплачуватимуть збори за пільговими ставками, які визначаються у відсотках від установленого розміру збору згідно з додатком до Порядку:

¹ Офіційне опублікування: газета «Урядовий кур'єр», 2026, № 104 (16.05.2026).

Заявник за заявкою, володілець відповідного патенту чи свідоцтва	Винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компоновання напівпровідникових виробів	Торговельні марки, географічні зазначення
Суб'єкт ветеранського підприємництва	25 %	50 %
Суб'єкт ветеранського підприємництва разом з іншою особою, яка не має такого статусу	50 %	75 %

Щодо підтвердження статусу суб'єкта ветеранського підприємництва

Відомості щодо осіб зі статусом суб'єкта ветеранського підприємництва обліковуються в Єдиному державному реєстрі ветеранів війни (далі – ЄДРВВ), відповідальним за забезпечення формування і ведення якого є Міністерство у справах ветеранів України (Мінветеранів).

Статтею 5 Закону № 4563-IX передбачено, що особа набуває статусу суб'єкта ветеранського підприємництва з дня внесення Мінветеранів відомостей про облік такої особи у статусі суб'єкта ветеранського підприємництва до ЄДРВВ та формуванням витягу разом із унікальним електронним ідентифікатором із застосуванням засобів ЄДРВВ. Особа втрачає статус суб'єкта ветеранського підприємництва з дня внесення відомостей про втрату статусу суб'єкта ветеранського підприємництва до ЄДРВВ

Відповідно до статті 7 Закону № 4563-IX з моменту внесення до ЄДРВВ відомостей про позбавлення або припинення статусу суб'єкт втрачає право на державну підтримку, а надання такої підтримки припиняється.

Якщо після втрати статусу одним із заявників чи співвласників залишаються одночасно особи зі статусом суб'єкта ветеранського підприємництва та особи без такого статусу, подальші збори сплачуються за ставками, передбаченими абзацами четвертим - шостим пункту 3⁶ Порядку для спільної участі суб'єкта ветеранського підприємництва з особою без такого статусу.

Підтвердження наявності в особи статусу суб'єкта ветеранського підприємництва встановлюється УКРНОІВІ шляхом електронної інформаційної взаємодії з ЄДРВВ, зокрема через систему «Трембіта» або інші інформаційно-комунікаційні системи, з дотриманням вимог щодо захисту інформації відповідно до Закону України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах».

У разі відсутності в УКРНОІВІ технічної можливості отримання даних засобами системи «Трембіта», наявність в особи статусу суб'єкта ветеранського підприємництва може бути підтверджена шляхом надання витягу з ЄДРВВ.

Механізми контролю за належним використанням пільг

Згідно з Постановою № 595 Порядок доповнено пунктами 3⁷ та 3⁸, якими передбачено механізми контролю за належним використанням пільг:

у разі зміни заявника з суб'єкта ветеранського підприємництва на особу, яка не має такого статусу, такі зміни вносяться за умови доплати до повного розміру зборів, сплачених за останні 3 роки перед внесенням змін;

у разі подальшої передачі прав на об'єкт інтелектуальної власності протягом 5 років з дати його державної реєстрації особі, яка не має статусу суб'єкта ветеранського підприємництва, така передача здійснюється за умови доплати до повного розміру зборів, сплачених за останні 3 роки перед такою передачею.

Якщо внесення до заявки змін щодо особи заявника приводить до того, що заявником стає суб'єкт ветеранського підприємництва разом з особою, яка не має такого статусу, подальші збори сплачуються за ставками, передбаченими абзацами четвертим - шостим пункту 3⁶ Порядку.

Якщо передача прав особі, яка не є суб'єктом ветеранського підприємництва, здійснюється після спливу п'яти років з дати державної реєстрації відповідного об'єкта, доплата за пунктом 3⁸ Порядку не здійснюється.

Щодо повідомлення УКРНОІВІ про необхідність доплати зборів до повного розміру

Згідно з Постановою № 595 Порядок доповнено пунктом 6¹, яким визначено, що доплата зборів, передбачених пунктами 3³, 3⁴, 3⁷, 3⁸ цього Порядку, здійснюється відповідно до пунктів 4 та 5 Порядку на підставі повідомлення УКРНОІВІ, в якому зазначається сума збору, яку необхідно доплатити.

Повідомлення УКРНОІВІ має надсилатись в порядку, передбаченому для об'єкта інтелектуальної власності відповідними Правилами проведення експертизи заявки або Положенням про державний реєстр.

У разі відсутності доплати відповідних зборів зміни, пов'язані із зміною особи заявника, до заявки не вносяться, а передача прав на відповідний об'єкт інтелектуальної власності не здійснюється.

Щодо обліку та зарахування зборів

Звертаємо увагу, що пунктами 3, 3¹, 3² Порядку передбачено пільги зі сплати зборів для фізичних осіб, які є винахідниками та авторами, а також неприбуткових установ та організацій.

У разі, коли збір сплачено із застосуванням пільги, передбаченої пунктами 3–3², 3⁵, 3⁶ Порядку, Постановою № 595 уточнено обов'язок платника зазначати під час сплати збору у відповідному розрахунковому документі пункт Порядку, яким передбачено відповідну пільгу.

Наприклад, у призначенні платежу окрім інших передбачених пунктом 5 Порядку відомостей зазначається «пункт 3⁶ Порядку».

Щодо недопущення подвійного застосування пільг

Згідно з Постановою № 595 Порядок також доповнено пунктом 6², відповідно до якого, якщо заявник або власник (володілець) відповідного патенту чи свідоцтва одночасно має право на застосування декількох пільг, передбачених пунктами 3–3², 3⁵, 3⁶ цього Порядку, УКРНОІВІ застосовується пільга з меншою сумою збору.

Так, наприклад, якщо заявник одночасно є фізичною особою-винахідником, суб'єктом ветеранського підприємництва та подав заявку на винахід в електронній формі, він має право на застосування пільг, передбачених пунктами 3 (10 %), 3⁵ (90 %) та 3⁶ (25 %) Порядку. У такому випадку, враховуючи положення пункту 6² Порядку, заявник повинен сплатити збір за подання заявки на винахід (1600 грн за кодом 10100) із застосуванням ставки 10 %, передбаченої пунктом 3 Порядку, яка передбачає сплату збору у меншому розмірі (з меншою сумою збору), тобто 160 грн (10 % від 1600 грн).

Щодо дії Постанови № 595 у часі

Відповідно до статті 58 Конституції України, статті 5 Цивільного кодексу України нормативно-правові акти не мають зворотної дії у часі та застосовуються до прав та обов'язків, які виникли після набрання ними чинності.

З урахуванням принципів незворотності дії нормативно-правових актів у часі та їх застосування до триваючих правовідносин з дня набрання ними чинності, визначальним для застосування відповідної редакції Порядку є момент виникнення обов'язку щодо сплати відповідного збору, який пов'язується з поданням до УКРНОІВІ відповідного документа, зокрема заявки, заяви, клопотання, заперечення, або отриманням від УКРНОІВІ відповідного документа, або вчиненням УКРНОІВІ юридично значущої дії, передбаченої законодавством.

Отже, оскільки з дати подання відповідного документа, зокрема заявки, заяви, клопотання, заперечення, у особи виникає обов'язок щодо сплати збору, до такого обов'язку має застосовуватись редакція Порядку, яка є чинною на цю дату.

Пільга застосовується за умови наявності статусу суб'єкта ветеранського підприємництва на момент виникнення обов'язку щодо сплати відповідного збору.

Якщо на дату виникнення обов'язку щодо сплати збору до ЄДРВВ внесено відомості про позбавлення чи припинення статусу суб'єкта ветеранського підприємництва, пільга за пунктом 3⁶ Порядку не застосовується.

ПРИКЛАДИ:

- У разі, якщо дата подання заявки передує даті набрання чинності Постановою № 595, але сплата збору за подання заявки здійснюється після набрання нею чинності, для визначення розміру збору, що підлягає сплаті, слід застосовувати положення Порядку, чинного на дату подання заявки.

Якщо заявка на об'єкт інтелектуальної власності подана в електронній формі до набрання чинності Постановою № 595, розмір збору за подання заявки та правомірність застосування пільги визначаються згідно з Порядком, чинним на дату подання, з якої виник обов'язок сплатити такий збір.

- У разі, якщо за заявкою, поданою до набрання чинності Постановою № 595, заявник після набрання чинності Постановою № 595 отримує статус суб'єкта ветеранського підприємництва, він має право сплачувати всі подальші збори за заявкою, обов'язок щодо сплати яких виник після набрання чинності Постановою № 595, із застосуванням пільги.

- Якщо суб'єкт ветеранського підприємництва подає електронну заявку на торговельну марку, він одночасно має право на пільгу за пунктом 3⁵ Порядку – 90 % та за пунктом 3⁶ Порядку – 50 %. Відповідно до пункту 6² Порядку застосовується пільга з меншою сумою збору, тобто 50 %.

- Якщо електронну заявку на торговельну марку подають суб'єкт ветеранського підприємництва разом з особою, яка не має такого статусу, заявники одночасно мають право на ставку 90 % за пунктом 3⁵ Порядку та 75 % за пунктом 3⁶ Порядку. Застосовується ставка 75 %, оскільки вона передбачає меншу суму збору.

- Згідно з пунктом 6 Порядку датою надходження документа про сплату збору вважається дата зарахування суми збору на поточний рахунок УКРНОІВІ. У разі зарахування суми збору до надходження відповідної заявки на об'єкт інтелектуальної власності, клопотання, заперечення тощо (далі - заява) до УКРНОІВІ датою надходження документа про сплату збору вважається дата надходження до УКРНОІВІ цієї заяви, у разі коли вона надійшла:

- а) протягом трьох місяців від дати зарахування суми збору, за умови, що у цей період розмір відповідного збору залишався незмінним;

- б) протягом одного місяця від дня введення в дію зміненого розміру збору.

Пунктом 6 Порядку також передбачено, що відповідність розміру сплаченого збору встановленому розміру визначається на дату його сплати.

Отже, якщо збір за подання заявки на торговельну марку в електронній формі сплачено до набрання чинності Постановою № 595 за ставкою 75% розміру, встановленого за кодом 40100 або 40200, а заявку подано протягом 1 місяця від дня набрання чинності Постановою № 595, як це передбачено підпунктом б) пункту 6 Порядку, відповідність сплаченого збору встановленому розміру визначається на дату його сплати, тобто згідно з редакцією Порядку, що діяла до набрання чинності Постановою № 595.

- У випадках сплати збору за підтримання чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід (корисну модель) за поточний на дату публікації рік чинності (перша сплата), такий збір сплачується у розмірі відповідно до редакції Порядку, чинної на дату публікації відомостей про державну реєстрацію винаходу (корисної моделі).

У разі, якщо дата публікації відомостей про державну реєстрацію винаходу (корисної моделі) передує 16 травня 2026 року, річний збір за підтримання чинності прав сплачується у розмірі, передбаченому Порядком у попередній редакції, тобто до набрання чинності Постановою № 595.

При сплаті збору за кожний наступний рік, зокрема, за рік, що розпочинається після 16 травня 2026 року, за умови сплати збору у передбачений Законом строк, застосовуються розміри зборів відповідно до редакції Порядку, чинної на дату здійснення такої сплати.

Збір за рік, що розпочався до 16 травня 2026 року, і не є поточним на дату публікації, не сплачений до початку року, сплачується у розмірах відповідно до попередньої редакції Порядку, тобто до набуття чинності Постановою № 595.

- У разі подання до УКРНОІВІ для розгляду за національною процедурою міжнародної заявки на винахід в електронній формі збір за подання такої заявки сплачується згідно з редакцією Порядку, що діяла на дату одержання УКРНОІВІ перекладу цієї заявки українською мовою та сплати відповідного збору.

- У разі поділу заявки на винахід (корисну модель) збір за подання до УКРНОІВІ заяви про поділ заявки та виділеної заявки на винахід (корисну модель) сплачується згідно з редакцією Порядку, що діяла на дату одержання УКРНОІВІ документів виділеної заявки.